

7
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ Υ, 16/1970

A.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

25-30/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)..... ΜΠΑΛΛΑ.....
(παλαιότερον ὄνομα: .....), Ἐπαρχίας ..... Ἡατρῶν.,
Νομοῦ ..... Ἀχαΐας.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Νικολάου
Παραδόπουλου..... ἐπάγγελμα ..... Διδάσκων.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ..... Ἡατρῶν..... (Μπαλλὰ - Ἡατρῶν)
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον..... 3.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ..... Παναγιώτης Γεωργίου

ἡλικία..... 69..... γραμματικαὶ γνώσεις..... ῥομφοῖς
..... Διδακτικῶν..... τόπος καταγωγῆς ..... Μπαλλὰ
..... Ἡατρῶν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζονται διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; .....

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; ..... ἐνηλλάσσοντο κατὰ διαστήματα

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....

..... Ἕλληνας..... εἰς βοῖς..... χαρικοὺς.....

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; .....

..... Διανέμεται καὶ πρὸ ἐμὲ διὰ τὸν
πατέρα

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

ἀσχολοῦνται... ἐν χρόνῳ... εἰς... ἀμφοτέρας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Δεν ἐπέρχων βιοτέχναι εἰς τὴν γεωργίαν*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οικογένειάν των ; .....

Δεν... ἐπέρχων ἐξ αὐτῶν μεγάλοι κτεῖνται

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; .....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ τῶν ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν πρυγντῶν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τύπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τύπου τοῦ ἐπὶ ἡγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

εἰς πόλεις καὶ εἰς μετὰ πόλιν εἰς ἑξωτερικὰς

β) Ἐπὶ ἡγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

ὐόχι

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;....

καὶ διαβύτην... ἀντιέρω...
ἐρόσαν... καὶ... βολύβου...

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;..... 1945

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;.....

1930

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;.....

καὶ εἰς δύο τύποις εἰς ἄροτρα
Προμήθεια ἐκ τῶν πύλων Παιτρῶν

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χερούλι... 4... ἑλίκων... 7. σταβράκι... 10. πρόμα...
2... 5... 8...
3. ἀδελφοπέδι... 6. ἐλίκων... 9. ἐνβάλημα...

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;)..... 1955
3) Μηχανὴ θερισμοῦ... 1951

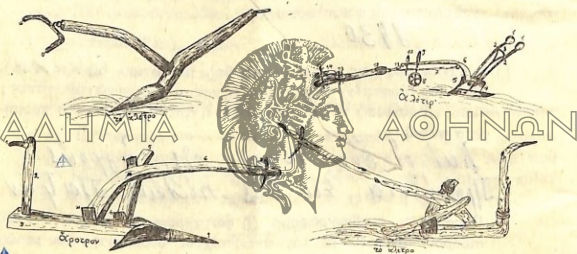
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)..... *οχι*.....

5) Μηχανή ἀλωνισμού ..... *1960*.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....

οἱ Ἰῶδοι εἰς Ἀθήνας
παλαιότερον (προπολεμικῶς)

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>Χερσὶς</i>	6. <i>Εὐβαλῆμα</i>	11. ....
2.	7. <i>Προμή</i>	12. ....
3. <i>Ὑδροπλά</i>	8. <i>Φτερό</i>	13. ....
4.	9. <i>Ὑψών</i>	14. ....
5. <i>Εὐαλῶν</i>	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὧλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆπτοι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ...

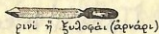
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ;

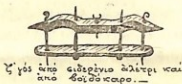
- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

ἀπαντα τὰ ἀνωτέρω.

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. .... *παλαιότερον βόες...*
καὶ ἡμίονοι
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *καὶ ἓν, καὶ δύο*

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκραῖος ὁ ζυγός ;
ἦτο καὶ εἶναι διὰ δύο ζῶα

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζέυλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *χοῦρι*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ... *1943*

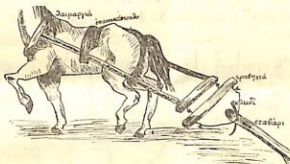
Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

*Προσδένετο εἰς τὸν ἄροτρον διὰ χορὴν
 νῦν ὑπὸ τὴν κουλλούραν τοῦ περιβαλ-
 λει τοῦ λαφίου τοῦ ζώου (ὑπὸ τὴν
 λαμαρχίαν.*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

Εἶναι ἡ καλλιέργεια

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὸς. Σημειώσατε ποία ἢ συμπέει εἰς τὸν τόπον σας.....

ὁ ἄνδρας καὶ εἰς ἀσπίδι
γυναῖκα καὶ ἡ φυζικία

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

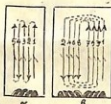
τον... ὁπεν... κατευθύνει... με... χαλκινὰ,
τοῖς βοῦς... εἰς... ἔχει... ἀπὸ... τῶν... κέρατων

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ναί φέρο ὅμοιο Περὶ φερειανῶν
Δί φερον ὁμορον καὶ γρημῶν

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ ἀπορίδας, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.) ;

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ;

ὅπου παλαιοὶ καὶ χθόνιοι διὰ τοῦ χρόνου

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερα). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. .... *σποράς... διημεριανῶν*

καὶ βήτων

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν διημεριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

*1. ἓνα ὀργώμα μετὰ τὴν σπορὰν
φθινοπωρινῇ βροχῇ
(γύρισμα)*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*1 ὀργώμα (ἐμβόλιμα) μετὰ
τὸν πόρον*

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο διημεριακόν....

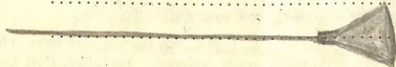
Δεῖ γίνεσθαι ἀγρανάπαυσιν

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβασίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ... *1 ἀναλόγως... ὡς... ἀνωτέρω...*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; ... *τὸ τράβη*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; *Μὲ... εὐν... ξύ. 74. 11*

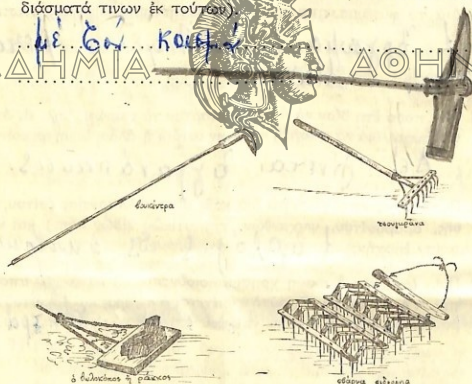
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα) ;

Ναι

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.) ; Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτόγραφαί. (Παρατίθενται ἐντῆυσθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Μὲ εὐν... κατὰ...

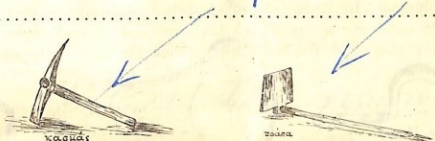
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμός, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἱχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

ὡς καλλιέργει

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Ἡ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά
ἀνδρῶν βούλων

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Τὰ ποτιστικά

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Τὰ ποτιδτικά

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἱχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

..... με δρεπάνι οδοντωτά .....

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογράφήσετε. ....

..... οχι .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφῆν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). με κόσσα

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) .....

..... με οδοντωτή του δρεπανιού .....

με κόψη της κόσσας .....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) .....

..... τὰ εἰδικὰ εργαλεῖα τοῦ Πλάτωνος

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμῃ) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) .....

..... Ὁχι (Πλὴν ρεβιθῶν)

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ....

..... 20. ἕως 30. ἐκατοστέ

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἐμεναν (ἢ μενοῦν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΙΡΗΝΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; .....

..... Οἱ ἴδιοι

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυροῦνται. (Περιγράψτε λεπτομερῶς) .....

..... Ὅσοι χρειάζονται

..... Πέντε (5) σι' ἐν χερόβολοις

..... Ἦρως ἐν αὐτῇ κατεύθυνσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

Χειρόβια

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

ἄνδρες καὶ γυναῖκες

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκόπην (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεῶσθε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας οὐματολογίαν).

Με ἡμερομίσθιον

εἰς εἶδος (οἶνον)

μετὰ παροχῆς φαγητοῦ

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπρῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

ἔφερον εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα

αἱ γυναῖκες

Παλαιότερον ἔφερον ἐν νηρὶ

εἰς τὴν μέσσην εἰς τὴν ἀριστερὰν

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ο..... ἰδοὺ κατὰ τὴν..... μὲ βροῦλα.....
 γ..... σπάρτα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;.....

Συγκεντρώνονται εἰς.....
 ὅπου..... δὲ.....
 μηχανή.....
 τοποθετοῦνται.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

1947

Φεβρουάριον ἢ Ἀπρίλιον

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.

Μὲ ἄροτρον καὶ μὲ δένδρα

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, ρίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπὴ, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

ΝΑΙ. Ἐν κοπῇ γίνεται μὲ
τὴν κόβαν
ξηρανοῦ εἰς δένδρα καὶ
φύλαξις εἰς δένδρα καὶ

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπτανον, κόσσαν κ.ἄ.).

μὲ κόσσαν

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαν).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογία, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

.....

.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

..... Συμμετρῶνται εἰς δέμας .....

..... ὅπως δὲ λειψομένη .....

..... ἢ ἀλλοιῶνται ψυχρῶς .....

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; .....

..... θεμωνοστάσι .....

.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

..... ὑπῆρχον παλαιότερον ἀλάνες .....

..... ὅπως εἶναι ἀλλοιῶνται ψυχρῶς .....

..... ψυχρῶς .....

.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

..... ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ .....

..... ἢ πλησίον τοῦ σταθμοῦ .....

.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

..... *καίτε οἰκογένεια εἰχε* .....
..... *ἐκ γενεάν τας* .....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

..... *30 Ματίου ἕως 30 Ἰουνίου* .....

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

..... *χυτῆρον χυμὰ δάπεδα καὶ* .....
πετράλωνο καὶ χυμὰ δάπεδα ἢ δάπεδα .....
δασύλων καὶ κέρπον βοῶν .....

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου υπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .....

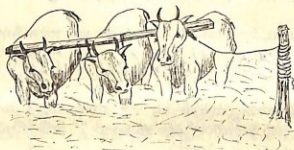
..... *ἀπὸ βύτου κέρπον* .....
.....
.....

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ..... *ΟΧΙ* .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
υπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

2. Εἰσπαθεῖται... ἔρρεται... γύρει... ἀπὸ
τὸν... ἀλωνιστὴν... βοῶν...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθετός εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιστοῦ ξύλινος στῦλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερός,
στρουλουργός, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ εἰς τὴν ἀλ-
ώνισμα σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

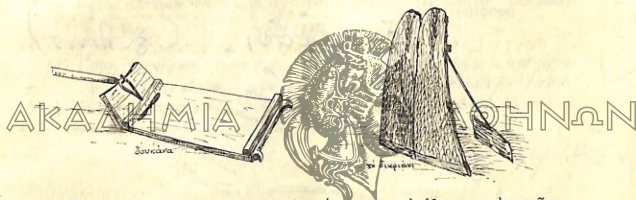
... διὰ καταπατήσεως... ἐπὶ σταχύων
... ὑπὸ περιφερομένων... ἵππων...
... ἐξαρτάται... ἀπὸ...
... ἐπὶ... ἑκαστοῦ...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βοές, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-
στῦλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουσι τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιστοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμόν ἑκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα)...../..

Λέγεται... το ἔχον... εἰς... θαλασσινὰ...
ἀποπλεῖν... περιβάλλον... τὸν... λαμβάνει
τὴν... γῆν... —

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλώνιζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλώνιζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Ἡ κριθὴ καὶ ἡ βρώμη...
ἐπὶ τῶν ποδῶν...
μετὰ... καὶ περιφερομένων...

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ; .....

10 π.μ. 4 μ.μ.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

δουκράνι (ξίλιον)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; .....

Ναι

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

καμ. 26. κ. 1

Ἐκ δευτῆς δεκατίτης Δευτίδας.
μήνου 1 μέσου

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

..... *δουῶμα* ..... καὶ ἡμέραν *ἡμέρας* .....
 ..... *δεκα* ..... ἐκ *αὐτῆς* .....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

..... *μάλαμα* .....

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. κοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνισταὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βρόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

..... *οἱ γέροντες* ..... *οἱ ἀγωνιάτες* .....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

..... *τὸ κοπάνισμα* ..... *οἱ γέροντες* ..... *καὶ* .....
 ..... *τοῦ ἀλωνισμοῦ* .....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

ἐν τῷ ἀλώνι ἢ ἐν αὐτῇ. Διὰ τοῦ
ἀραιώσασθαι τὸ ἀνάβλαστο καὶ φάειν
ρεβίθια ἔκηνται →

κόπανος τροχῶδης

ξύλο καμινωτό διὰ τὸ κοῦσθαι
μικροὺς σπόρους δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; 05 7/107

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ’ εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιασμοὺς ἢ φωτογραφίας).

Ἐξήκω ἐπὶ ζῆλον καὶ ἐνέβλε-
ψην εἰς τοῦ χωρισμοῦ τοῦ κομποῦ

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ; *Ναι, Σεργίμνεγ...*
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; *Οχι*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).

1952
ἀκαδημία ἀθηνῶν

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλώνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Λειῶμα

Τὸ λειῶμα σωρεῖται διὰ τοῦ Λίχνισμα
μ. ε. ἢ
δικριάνι

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

στρογγύλον

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. . . . *οὐκ* . . . . .

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφῆσατε τοῦτο. . . . .

φτυάρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ἄνδρας

(οὐ γυναῖκα)

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινες τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

βότσαλα

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

... Δεῖν γίνεται διὰ δένδρο ... ἀνέμισμα ...

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χαλδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μὲ τὸ ... λάρανον ...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

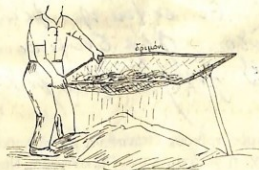
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο πάλαι δερμάτινο

κόβρος ἢ ἀριόλοφος

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Με φιλόν.

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἄνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; .....

Συμφέρονται ἐπὶ τὸ φινάρι
οἱ ἀνὰ ἐπὶ αὐτῷ ἐργαλεῖοι
ποδεύονται τὰ φινάρια.

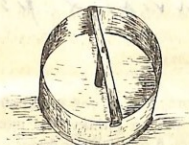
- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀπρόθήκην. ....

Ὁ δὲ εἰς αὐτὴν μεταφέρεται
εἰς πρῶτα φάρεμα δὲ μὲν
ὁ δὲ μὲν ἡ ἐμπροσθέντος,

- γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

..... Σίφραον δὲν παλαβαφῆλα
..... ὀφειλὴν εἶναι γαίαν
.....

μικροκοίτη

κουπελοῦ

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλώνιατικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν).....

..... ἡ δὲ βάρη, μετὰ τὸ μικροκοίτη ἔχ. γενεῖ
..... 1) τὸ παπαδιάτικο
..... 2) τὸ ἀγροφυλακιάτικο
..... 3) τὸ ἁλώνιατικο
.....

3) Ποῦ ἀπτεθηκεύτο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας).....

..... ἐντὸς τῆς οἰκίας, εἰς ξύλινον
..... ἀμφοῖ, (καθόν).
.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπτεθηκεύτο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... *ἔτις εἰς χωρίον*
εἰς τὸν ἀχυρὸν εἰς ἐκείνῳ
εἰς ἔδραν ἀμυγ. καὶ πηγῶν εἰς ἐκείνῳ

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

... *μετὰ τὸ ἀλώνισμα ἢ μετὰ*
τὸν ἀχυρὸν

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ; ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποῖον χρόνον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΘΕΙΣΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμνα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... *ἀπὸ ποίας ἡμέρας εἰς ἔτος, δὲν*
ἐπέρχει ἔθιμον εἰς τὸ χωρίον
μας, καὶ ἀναμνῶμεν φωτιάς εἰς τὸ
εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχάρια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Αριθ. Πρωτ. 20

Προς
τὸ Κέντρον Ἑρείνης
τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας.

(Διὰ τοῦ κ. Ἐπιθ/τοῦ Δημοτ. Ἐκπ/δέου
Β' Περιφέρειας Πατρῶν)
Εἰς Πάτρας

« Ὑπεβλή Ἐρευνηματολόγιον
διὰ γεωργικά ἔργαλεία
καὶ ἀλλοτρίας πληροφ.
ριῶν περιγραφῆς γεωρ.
κοῦ βίου. »

Λαμβάνω ἐν τήν κα' ἐπεβάλλω
ὑμῖν συμπληρῶν, τὸ Ἐρευνηματολό-
γιον διὰ γεωργικά ἔργαλεία συγ-
πληρῶν, καὶ διὰ γεωργίας
πληροφ. περιγραφῆς γεωρ.
βίου. »

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΚΩΝ

Εν Πατρῶσι τῇ 7-2-1940

Εἰσιδέσθαι

Ὁ Διευτ. τοῦ Σχολείου
Γεωργίου Δοξ.

Μ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

Συμπλήρωμα: 2

ΣΥΛΛΟΓΗ

Παραφοριῶν περιγραφῆς γεωργικοῦ βίου ἀπὸ τῆς προειρηματίας
διὰ τὴν σπορὰν τῶν δημοτικῶν μέχρι τοῦ ἀληθοῦς καὶ
τῆς ἀποφυκτικῆς.

Οἱ γεωργοὶ εἰς τὸ χωρίον Μνάλλα-Πατρῶν καλλιερгоῦν ἴδιούς των
ἀγρούς. Ἀπὸ τοῦ θέρους ὁ γεωργὸς ἀνέκοιπεν εἰς τὸν ἀγρὸν
ποῦ ἐπρόκειτο νὰ καλλιεργήσῃ, τὴν κέρπον αἰσιοπροβάταν,
βοῶν, ἵππων καὶ διὰ τὰ ἐνδοχύου τὴν γεμάστα τοῦ εὐδαίμονος.
Σήμερον ἐντὸς τούτων χρησιμοποιεῖ νηρικά λιπάσματα ποῦ
ρίχτει ἐπὶ ἐπιφάνεια τοῦ σπαρμένου σιταροῦ τοῦ Μάρτιον
μήνας. Πρὸς ἀπολύμανσιν τοῦ σπέρου ὁ γεωργὸς ἐχρησιμοποιεῖ
τὴν γαλαξέπετραν διὰ νὰ τὴν προσέλθῃ ὁ σῖτος ἀπὸ βα-
λίτης. Ὁ γεωργὸς ὑρῆκεν τὸν σιταρὸν μὲ ξύλινον ἄροτρον

πρὸ τοῦ 1930 καὶ ἐκείτῃ ἡμέρᾳ, μετὰ τὴν πρώτην
βροχὰν τοῦ Φεβρουαρίου. Σήμερον εἰς περιβάλλουσα ἐρχόμεν

μὲ ἄλλοτερον σιδερέον, ποῦ ἐπέρχεται εἰς τὴν δύο ἵππων.
Μετὰ εἰκοσήμερον ἀπὸ τοῦ ἐργήματος, δηλαδὴ
πέριπου τοῦ Ἀπριλίου-Δεκεμβρίου ἐπισκοπεῖται ἡ σπορά.
Τὰ ἄροτρα τὰ ξύλινα κατεσκευάζον οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοί.
Τὰ σιδερέα ἄροτρα προμηθεύονται σήμερον ἀπὸ τὰ
σιδερεντεῖα τῶν Πατρῶν. Ἐλάχιστοι γεωργοί, χρησιμο-
ποιοῦν πρὸς καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν τὴν τραυτέρ, ἀνήκοντα
εἰς μὴ ἐντεπίου ἰδιοκτήτας. Ὁ κατασκευαστὴς τοῦ
ξύλινου ἄροτρον ἐχρησιμοποιεῖ ὡς ἐργαλεῖα τὸ σιπαρὸν,
τὸ πρίον, τὸ ἀνδρι, τὸ ἀνδρι, τὸ ξυλοφάκι καὶ τὸ
τσουκόνρι. Τὸ ἄροτρον σήμερον προεδίδεται διὰ σχολίον
ἀπὸ τῆς κοινότητος ποῦ περιβάλλει τὸν λαϊκὸν τοῦ
βίου (ἀπὸ τῆς λαϊκῆς). Παλαιότερον τὸ ξύλινον
ἄροτρον ἐνεδίδετο μὲ τὸν ξύλινον συρὸν τῶν βοῶν, διὰ

κρίκει ἐκ γύλου ἢ οχοίνων ὅστις ἐτέλετο γούζι.

Ἡ ἀροτρίασις παλαιότερον καὶ σήμερον γίνεται ἀπὸ τῶν ἰσοκύβητων γεωργῶν καὶ ἐν ἀποδόσει ἀνάγκη ἀπὸ τῶν εὐγεργῶν αὐτοῦ, ἀδελφόν ἢ μεγαλύτερον υἱόν.

Τὸν ἴσον δὲ γεωργὸν κατενθύνει μὲ χαλινάρι. Τοὺς βόας παλαιότερον κατενθύνουν εἰς οχοίνων προοδευμένων ἀπὸ τῶν κερὰντων.

Ἡ σπορά γίνεται καὶ γίνεται εἰς λυρίδας πρὸς λέγονται σπορίδες.

Ἡ σπορία ἐκχωρίζεται μὲ αἰλακίαν. Σπέρνει δὲ ἴσως δὲ γεωργὸς μὲ τὴν φούκα, ἐνὸς τῶν σπόρον φέρει εἰς τράστον πρὸς κρέμεται ἀπὸ τὸν ἀριστερόν ὤμον του. Οἱ αἰλακεὶς κατὰ τὴν σποράν, γίνεται κατὰ γραμμὰς καὶ ἡ διάταξις αὐτῶν μὲ τὸ ὄνιον, ἀδελφῶν. Εἰς τὰ ὄνια τοῦ ἄρρου ὅπου δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ τὸ ἄροτρον, ἡ

σπορά γίνεται ἀπὸ μὲτ' αὐτοῦ σπέρμενος πρὸς γεωργὸν πρὸς τὸν βοήθον, μὲ καρὰ ἢ τάλια.

Στὸ τέλος δὲ γεωργὸς, εἰς τὴν σπάρμενον σιταχρῶν, σέρει αἰλακὰς εἰς διεύθυνον πλάγαν πρὸς τὴν ροὴν τῶν ὁδῶν, διὰ τὰ δοχετεύονται τὰ νερά τῆς βροχῆς ἢ καὶ ποτίσῃ τὸν ἄρρον εἰς περίπτωσιν ἀνομβρίας. Παλαιότερον πρὶν κατακλῆσθαι τὸ σιτάρι, ἔβρασκε τὸν ἄρρον μὲ πρόβατα δὲ γεωργὸς, διὰ τὰ τὸ ἀπαλλῆξαι ἀπὸ τὰ ζιζάνια (ἄρριόχορτα), ἢ οἱ βοσκῆς συνήθως βοτάνιζον (ἀφαιρούσαν τὰ ἄρριόχορτα). Σήμερον οἱ γεωργοὶ ραντίζουν τὰ ἄρριόχορτα μὲ εἰδικὸν φάρμακον.

Ὁ ἀροτριὸς εἰς τὴν περιοχὴν μας ἀρχίζει ἀρχαίς ἰουρίων.

Ὁ γεωργὸς ἐτοιμάζει τὰ δρέπανα (παλαιότερον κοττρά) σήμερον ὀδοντωτά.

Τό τριφύλλι καί τά χόρτα διά τήν τροφήν τῶν ψύων, θρίζονται μέ τήν κόβαν, πού ἔχει κοφτερήν λεπίδα καί ὄχι ὀδοντωτή. Ὁ θριζοῦς τῶν ρεβιθιῶν γίνεται δι' ἐπιζώσεως μέ τὰς χεῖρας.

Ὁ θριζοῦς ἔρχεται ἀπό τόν ἄγρον τοῦ ὁποιον εἶπε ἐφέστασεν ἐνωρίτερον.

Οἱ θριζοῦν ἀρχίζουν τό ἔργον τιν πολύ πρό τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, διά νά φῇν τρίζεται ἀπό τήν ζέου τοῦ σταχυ καί τελειώνουν πρὶν ἀπό τό σούρουπμα.

Γίνεται μία μικρή διακοπή διά τό πρόγευμα καί μία μεγαλύτερα τήν μεσημέριαν, δι' ἀνάπαυσιν τῶν θριζοῦν καί προφύλαξιν τιν ἐν τῷ καύοντι.

Θρίζων ἄνθρωποι καί ζώοντες. Ὁ ἰδοκότης, τὰ εὐκρένα μέλη τῶν εὐμενέων τιν, στενοί συγγενεῖς ἢ ἀπὸ τοῦ πού ἔχονται εἰς ἀλλήλους. Ἄν ὁ σπέρμα ἢ ἐλπίς τοῦ ἀναγκαίου προαίματος καί εἰ σπέρμα τοῦ εἶναι ἀρκεῖται, προαίματος θριζοῦς ὁμοχυρίων τούς ὁποίους ἀμείβει εἰς εἶδος (διά εἶτον) καί παρέχει εἰς αὐτούς τροφήν.

Οἱ θριζοῦν φέρουν μανδύλους εἰς τὴν κεφαλὴν κάττας εἰς τοὺς πόδας καί ἐνίοτε νάυλον γυνῆ, εἰς τὴν ἀριστεράν χεῖρα.

Ὁ εἶτεθ θρίζεται εἰς ὅψος ἀπὸ τοῦ ἔδαφους, περίπου 20 ἕως 30 ἐκατοστά (ἀναλόγως τοῦ ἀναδύματος καί τῆς ράτσας τοῦ εἶτεθ).

Θρίζων διά τῆς δεξιᾶς χεῖρος, ἐνὶ μέ τῇ ἀριστεράν κρατοῦν τοὺς στάχυς. Μία μία χεῖρ τὴν ἀφήνει κάτω ὁ θριζοῦς καί ὅταν συμπληρώσῃ 5 χεῖρες, κάνει τό χειρόβολον πού δίνει ὁ ἰδοκότης μέ 5-6 στάχυς. Τό βράδυ ὁ ἰδοκότης συνηνέρονε ἀνά δένδρα

χειρόβολα που προορίζει γὰ δερμάτι και δὲ δίνει ἐνὶ ἄλλῃ
 ἡμέραν μὲ βρεγμένους σπόχους (δερματικά) ἢ μὲ ψώρα
 ἢ μὲ σπάρτα. Τὰ δερμάτια μεταφέρει διὰ τῶν γυν
 θον μετὰ τὸν θέρματον πτωχὸν τοῦ αἵματος. Σήμερον
 τὰ μεταφέρει εἰς τὸ σπείον ὅπου δὲ λειτουργοῖται
 ἡ αἱματοκίνη μηχανή (δερμνοσπασίον). Ἐκεῖ τὰ δερμά-
 τια κοποδεσφύονται ὅπως διὰ νὰ μὴν εἴσεται ὁ σίτος
 καὶ νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὰ μυρμήγκια. Τὰ παλαι-
 α αἵματα ἔδω χυμώματα που ἔλειπον πρὸ τοῦ
 αἱματοκίνη μὲ ὑγρὸν πόρον βοῦν ἢ περὶ ἄλλων.
 Εἰς τὸ μέσον τοῦ αἵματος ὑπάρχει κατὰ ἀκό-
 ρυφον ξίδινος οὐλῶν ὅπου περὶ τοῦ δύο μέτρων
 (τὸ σπείον). Κάθε σταθμὴ εἶχε τὸ ἴδιον
 τοῦ αἵματος ἐνὸς ἢ ἑξήκον τοῦ χυμῶν.

Τὸ αἱματοκίνη ἤρχισε ἐνὶ 30^μ ἡμέρας καὶ
 ἔληξε ἐνὶ 20^μ ἡμέρας.

Τὸ δερμάτιον ἐποπεδεσφύεται μετὰ καὶ δίπλα ὅπως
 ἐπὶ τοῦ αἵματος. Πέριξ δὲ τοῦ σπείου εἰς
 αὐτὴν ἐνὸς μέτρου, ἔμελλεν μετὰ διὰ νὰ
 περιφέρεται ὁ αἱματοκίνη. Ἐπὶ τοῦ σπείου
 ἐποπεδεσφύεται χειρόβολον ἀντεσφραγιστόν.

Τὸ σχοινὶ δένεται εἰς δυτὴς αἰ ὅποια περιβάλλου
 τὸν λαϊκὸν τῶν ἡμερῶν καὶ εἶναι δεμένο ἀπὸ τὸ
 σπείον. Τὸ σχοινὶ περιτυλίβεται κατὰ τὸν
 περιφάν τῶν ἡμερῶν ἐπὶ τοῦ σπείου καὶ
 ὅταν ὁ αἱματοκίνη γυρῇ εἰς ἀντίθετον περὶ
 καὶ ἄλλοι τὸ σχοινὶ ξετυλίγεται. Κατὰ παρόμοιον
 τρόπον ἐκτελεσθὲν καὶ ὁ αἱματοκίνη τῆς κρήνης,
 καὶ ὅταν καὶ ἐνὶ βρώμης διὰ τοῦ αἱματοκίνη
 ἀναβαθμῶν καὶ περὶ τῶν ἐκτελεσθῶν καὶ

χρησιμοποιῶν τὸ δυνάμειον. Ὁ ἄλκιμος ἤρχιζε
 ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἐρ' ἔδον δὲν ὄνυχες νέφους
 ἢ φροσιᾶ, διὰ τὰ κόπτονται εὐχόμενοι οἱ σταχύνες
 διὰ τὴν ποδῶν τὴν περιφερόμεν ἴσην. Οἱ ἴητοι
 ἔδον τὸν ἰδιούτεον, τὴν συγγενῶν ἢ μετόντων ποδ
 ἐρξάνον με δανειομαρτιά (ὁ ἔναρ πληγὴν εὐδ
 ἀλύνειν τοῦ ἄλλου). Ἐναῖτον ἴητον ἐννέδενε καὶ
 εἰς ἀλκιμοῦς. Ὁ εἰς βλ αὐδὴν περιεφέρετο
 ὀπίθεν τὴν ἴσην, οἱ δὲ λοιποὶ γήριζαν με
 στυριάνηα τὰ χειρόβολα διὰ τὰ ἴητον καὶ
 τὰ ἐρίβωλοι καὶ τὰ μὴν ἀποφαινομένων
 ἐκ ἀπὸ τῆς τροχιάς τὴν ἴσην. Ὁ ἰδιούτεος
 παρείχεν φασγόν εἰς τὴν ἀλκιμοῦς. Περὶ τὴν
 κτλ ἀπογευματινὴν ἐσθλύνειν ὁ ἀλκιμοῦς.
 Κατὰ τὸν ἴσην με γήριζαν φασγόν
 ἐσθλύνειν εἰς κτλ φασγόν περὶ τὸν
 στυριάνηα.

τὴν φασγόν, ἤρχιζεν ἐν στυριάνηα ἢ τὴν ἀλκιμον
 ἤμεραν τὸν ἰδιούτεον, πρῶτον με στυριάνηα
 καὶ εὐδ τέλος με γήριζαν φασγόν, διὰ τὰ ἀποχω
 ρισθῇ ὁ στυριάνηα ἀπὸ τὸν ἀλκιμον. Τέλος με ἰδιούτεον
 ἐσθλύνειν τὰ βότταλα (ἀφίφτοι σταχύνες) καὶ ἐκ
 ἀφίφτοι με ροπαλον ἐπὶ τοῦ ἀλκιμον ἢ ἐπὶ γήριζαν.
 Με ἰδιούτεον ἀποχωρίζον ἀπὸ τὸν παρρησιᾶ
 μεδ' αὐδὸν παρρησιᾶν χονδρὰ στυριάνηα
 τὴν σταχύν (οἱ κόπτονται, τὰ κόπτονται).

Ὁ παρρησιᾶ ἐσθλύνειν με τὸ φασγόν καὶ εἰς τὴν
 παρρησιᾶ τὸν στυριάνηα ἐμνησθῆναι τὸ φασγόν.
 τὴν φασγόν περὶ τὸν στυριάνηα, εὐδ ἀφίφτοι, τὸν
 ἀπὸ τὸν στυριάνηα τὸν ἀλκιμον, μεδ' αὐδὸν τὸν

πρώτο φόρτωμα εις τὸν μύλον. Προσφουμένως
ὁμῶς, τὸν παρὸν θέρμερον ἀπὸ τοῦ ὁρίσαν, καὶ
ἐν συνέχειᾳ ἀπὸ τοῦ ἀρμολόγου.

Προλαύδερων εἰς τὸ ἄλγη κατεβάλλομαι καὶ
αἱ πρὸς φίλους εὐφεται, μετὰ τὸν τελευτὴ ἢ
τὸ μισομαίη: 1) Τὸ παιδιὰδικο 2) τὸ ἀρρο-
φιλομαίδικο καὶ 3) τὸ ἀδικομαίδικο.

Κὸ οἶδος ἀπὸ τοῦ ἄλγη μετεφέρετο εἰς βάμκος
διὰ τοῦ γίνων εἰς τὸ ἄλγη καὶ τὸν τοῦ
ἐπιδοῦ. Τὸ ἄλγη μετέφερον καὶ ἀποδύ-
μενον εἰς τὸν ἄλγη, ἐντὸς ἢ πρὸς
ἐν οἰκίᾳ. ἢ διαδοχῇ τοῦ ὁρίσαν ἐφύετο καὶ
γινέται μετὰ τοῦ ἀδικομαί, διὰ τοῦ ἀρμολόγου.

Ἀπὸ τοῦ 1952 καὶ ἐπειδὴ τὸ ὄνομα τοῦ
κατοικῶν τοῦ χωρίου, ἀδικομαί, μετὰ τοῦ ἀδικο-
μαί, γινέται μετὰ τοῦ ἀδικομαί, διὰ τοῦ ἀρμολόγου.
ἢ ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἀδικομαί, μετὰ τοῦ ἀρμολόγου.
ἢ ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἀδικομαί, μετὰ τοῦ ἀρμολόγου.

ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ.

Οὐδέποτε ἤμερον τοῦ ἔτους ὑπαίχει ἔδωκεν
εἰς τὴν Πέριοχὴν καὶ, τὸ ἀνδρῶν φερετὰ εἰς
τὸ ὑπαίχον. —

τοποθεσία. Χωρίον Μοάλλα-Πατρῶν.

Θεοματῶν καὶ πηροφωρητοῦ. Παραμῶντος τοῦ ὁρίσαν.

ἢ ἡμῶς. 69 ἐβὼν.

Γραμματῶν γινέται. Ἀπόφορες διμοτινοῦ.

ἰδὸς γενήσεως. Μοάλλα Πατρῶν.

{ Νικόλαος Ἀλ. Παπαδόπουλος, διδάσκαλος
{ ἢ ἐν συνεχείᾳ αὐτῇ ἐφύετο ἀπὸ τοῦ 25-30/1/1940 }